

Divrej Tora

<http://twitter.com/DivrejTora>

divrejtora@gmail.com

U ovom broju :

Strujanje života	2
Tešuva na R'H	3
Tajni ključ	4
Pouke Roš hašane	6
Presuda	8
Ponosan Židov	10
U mirovinu	11
Kabala	12
Hrana i želje	14
Priručnik	15
Haftara i misli	16

Priprema i uređuje:
Vatroslav Ivanuša

Godina 10   1. tišrija 5778.
Broj 49   21. rujna 2017.

Rabbi Abraham Twerski:

Čestitke za Roš hašanu 5778.

B'H

"Lešana tova tihatev vetehatem – Neka si upisan i zapečaćen za dobru godinu."

Pozdravi i čestitke mogu biti molitve. Kada nekome zaželimo nešto dobro, mi zapravo upućujemo B-gu molitvu da ga blagoslovi svime što je dobro.

Tijekom godine, dok smo zaokupljeni svojim poslovima i društvenim obavezama, postoji opasnost da počnemo na sve oko sebe gledati kao na konkurenciju i povjerujemo da zaradu ili prestiž možemo

postići dokazivanjem sebe, pa i kroz nartanje na druge.

U predvečerje Roš hašane, dok stojimo pred B-žjim sudom, može nam sinuti istina da nije naše dokazivanje ono što nam donosi bogatstvo ili slavu, i da će se samo ono što B-g zapovijedi zbiti. Tada se možemo prestati natjecati s drugima i odnositi se prema svojim bližnjima s više suosjećajnosti i ljubaznosti. Naši pozdravi i čestitke tada će biti iskrene i mogu doista biti molitva. ■

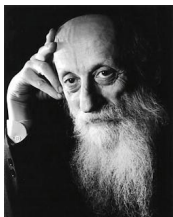

Rabbi dr. Abraham J. Twerski:

Rastimo svakoga dana

Dani i godine

“Strah B-žji produžava dane, dok su godine zlih prekratkke (Izreke 10,27)”

Tema moje knjige “Living Each Day” naglašava važnost življenja dan po dan.

Rabbi Samson Raphael Hirsch ovako komentira gore navedeni redak: “B-go-bojazni čovjek živi na razini dana, dok osoba koja ne drži zakon živi na razini godine; pa ipak,

niti godine nisu dovoljne da mu donesu ispunjenje njegovih planova. Trud b-gobojaznog čovjeka, njegovo vjerno poštivanje b-žanskih zapovijedi, može se uspješno ostvariti svakog pojedinog dana. Svaki dan kojeg je proživio vjerno poštujući Toru, za njega je dobitak. Kada je to ostvario, on to može upisati u kalendar svog života – on nije živio uzalud. On broji dane, a ne godine.”

“Osoba koja ne drži do zakona, međutim, nalazi vrijednost svog života samo stjecanjem izvana. Takve dobiti svoju punu vrijednost stječu

izložene zrakama svjetovnog sunca, i potrebne su godine da bi se razvile. Dani, stoga, nemaju važnosti za osobu koja ne drži do zakona; ona broji samo godine. Ali niti godine nisu dovoljne da joj donesu ostvarenje njenih bujajućih osobnih težnji.”

Otpočnimo živjeti novu godinu svakoga dana vjernim poštivanjem b-žanske volje.

Neka vas B-g blagoslovi zdravljem, napretkom i istinski sretnom novom godinom. ■

Dr. Tali Loewenthal:

Novo strujanje života

Je li svemir živ? Mudraci drže da on pulsira duhovnom energijom. Taj „puls“ je ritam B-žanske životne sile koja neprekidno nanovo stvara sve postojeće. Mudraci o tome govore kao o protoku energije koja potječe od B-ga koji je beskrajem udaljen od tog istog svemira. Duhovna energija napaja životom sve što se u njemu nalazi – galaksije, solarni sistem, naš planet Zemlju, svaku životinju ili pticu, svaki list i svako sićušno zrnce pijeska – sve ih održava na životu.

Ovo hasidsko učenje pomaže nam da shvatimo koncept *Roš hašane*, Nove godine. Životna sila nije stalno i nepromjenjivo strujanje; ona je pulsiranje. Tako na Roš hašanu, godišnjicu Stvaranja, od B-ga prema svijetu dolazi do novog prodora životne sile. Mudraci nam kazuju da svake nove godine to dolazi s više razine svetosti od prethodnog. U okvirima duhovnosti to znači da je svaka godina istinski „nova“. Nove su mogućnosti, nova neistražena sredstva.

Koja je uloga Židova u tom procesu?

Židovsko učenje nam kaže da je svrha postojanja

duhovne prirode: stvoriti u ovom našem svijetu B-gu prebivalište. To znači: učiniti da svaki detalj života bude izraz i odraz B-žje svetosti. Na židovskom narodu je odgovornost da pokuša to ostvariti. Učenja Tore uputstvo su Židovima, a naposljetku i čitavom čovječanstvu, kako živjeti, a da to življenje bude izraz dobrote i svetosti.

Roš hašana je doba kad se svaki Židov prisjeća tog zadatka. Okrećemo se B-gu s dubokim osjećajima u sebi i iznova mu se obvezujemo. Mi ćemo biti njegov narod, a On će biti naš B-g. U novom svijetu Nove godine, nastojat ćemo izvršiti naš sveti zadatak. Istodobno tražimo od B-ga da nam dâ sve što nam treba kako bismo to izvršili u veselju i sreći.

Neka strujanje novog života ove Roš hašane donese mir, med i mlijeko, zdravlje i napredak čitavom židovskom narodu u Izraelu i diljem svijeta. I neka blagostanje židovskog naroda donese mir i veselje čitavom čovječanstvu, čime će se ispuniti posljednji cilj Stvaranja. ■

Prevela: Dolores Bettini

Rav Kook:

Tešuva na Roš Hašanu

Glavna je tema mjeseca elula i razdoblja Velikih blagdana *tešuva* – pokajanje i povratak B-gu. No ako pregledamo molitve za Roš Hašanu, u njima nema spomena o grijehu ili pokajanju. Ne izgovaramo niti jednu molitvu ispovijedanja grijeha, niti dajemo kakva obećanja da ćemo se popraviti. Umjesto toga, molitve za Roš Hašanu bave se potpuno drugačijom temom: čitav svijet prihvaća B-žji suverenitet. Kako se ta težnja uklapa u općenitu temu ovog razdoblja *tešuva*?

Iz mojih tjesnaca

Prije puhanja u *šofar* na Roš Hašanu, mi molimo

slijedeće retke iz Psalama:

"Iz tjesnaca svojih zazvah sam B-ga. On mi odgovori, i postavi me u široko prostranstvo." (*Psalmi 118:5*)

Redak počinje s uzanim tjesnacima, a završava širokim prostranstvima. Što su ti tjesnaci? To su naši uznemireni osjećaji neuspjeha i razočaranja u nama samima, koji nas guše. No, uz B-žju pomoć mi možemo pobjeći u "široka prostranstva." Osjećaj da smo zatočeni se ublažava i naš se emocionalni stres smanjuje.

Ovo širenje od uskog do prostranog također je i dobar fizički opis glavnog predmeta-*micve* za Roš Hašana – *šofara*, koji se

malo pomalo širi od uskog usnika do širokog otvora.

Od pojedinca do Zajednice

Rav Kook, međutim, nije objašnjavao to širenje od uzanog do širokog u psihološkom smislu. Umjesto toga, on je to uspoređivao s kontrastom između *prat* i *klal*, pojedinca i kolektiva. Postoje uski, osobni problemi pojedinca. A postoje i šire, opće brige zajednice i naroda.

Tešuva se odvija na mnogo razina. Svi mi nastojimo ispraviti svoje vlastite mane i propuste. Nacija također vrši *tešuvu* kada se vraća na svoju postojbinu, obnavlja svoj jezik, kulturu i vjero-

vanje. A čitav svijet ide naprijed kada uči prepoznati B-žju moralnu vladavinu i Njegov suverenitet.

Šofar, svojim oblikom koji se postupno širi, metafora je ovih sve širih krugova pokajanja i duhovnog napretka. No, redosljed je od velikog značaja. Naša pojedinačna *tešuva* mora se dogoditi prije univerzalne *tešuve klala*. Tijekom mjeseca elula, zaokupljeni smo ispravljanjem svojih osobnih mana i pogrešaka. No na Roš Hašanu naš se vidokrug širi. Mi čeznemo za *tešuvom* Židovskog naroda i konačnim popravljajanjem čitavog svemira. Mi težimo "da usavršimo svijet pod vladavinom Svemogućeg, kada će cijelo čovječanstvo zazvati Tvoje Ime" (iz molitve *Alejnu* u *Musafu* na Roš Hašana). Od uzanih tjesnaca osobnih ograničenja, mi malo po malo dolazimo do širokih prostranstava univerzalnog savršenstva. ■

Rabbi Dovid Goldwasser:

Tajni ključ

U *selihos* mi tražimo od Vječnog: "Sjeti se danas zbog nas Saveza Trinaest [značajki]," što nas podsjeća da će nas taj priziv osposobiti da sa suđenja izađemo kao dobitnici.

I doista, Talmud (*Roš Hašana 17b*), kaže da je Vječni rekao Mošeu Rabenu: Kadgod *Klal Jisroel* sagriješi, nek' izvrše ovu službu predamnom i Ja ću im dati oprostjenje. Talmud navodi *pasuk* u *Šemos* (34:6), "I prođe Vječni pred Mošecom Rabenu i proglasi [Trinaest značajki]" a R. Johanan je rekao da kada one ne bi bile zapisane u samom tekstu ne bi nam bilo moguće izjaviti ovako nešto. To nas uči da se Vječni ogrnuo svojim plaštom poput *hazana* i pokazao Mošeu redosljed molitava.

Sefer Me'ein HaMoed spominje da smo u prošlosti molili s Trinaest značajki, a ipak nam godina nije bila ispunjena radošću. Zašto? On razjašnjava da postoji tajni, magični ključ koji olakšava izlivanje Trinaest značajki, a što se najbolje može ilustrirati na ovaj način.

Neka je siromašna udovica imala jednog jedinog sina kojeg je vrlo voljela. Njih su dvoje živjeli u takvoj bijedi da je dječak već u ranoj mladosti počeo svakodnevno na ulicama tražiti posao. Kada ne bi uspio, prosio bi kako bi mogao donijeti nešto hrane na stol. Bojao se jedino toga da se ne razboli. Tada ne bi mogao zaraditi ništa novaca, niti bi imao novca da ode kod liječnika.

Jednog hladnog kišnog dana, kada nije mogao pronaći nikakav posao, počeo je kucati na vrata tražeći milostinju. Pokucao je na vrata imućnog, no škrtog, čovjeka koji mu je zlovoljno rekao: "Mlad čovjek poput tebe bi trebao raditi, a ne skupljati milostinju."

Dječak je ponizno odvratio: "Tražio sam posao ali me nitko nije htio zaposliti."

Bogataš se htio zabaviti

pa mu je rekao: "U redu, ja ću te zaposliti. Ako budeš čitave noći stajao u vodi do grla uz rub rijeke, dat ću ti deset zlatnika."

Mladić je pristao i vratio se kući da kaže svojoj majci za dogovor koji je sklopio. Žena se razumljivo zabrinula za zdravlje svoga sina. Vani je bilo vrlo hladno i dječak se mogao teško razboljeti. Bilo kako bilo, sin ju je uvjerio da njihovo preživljavanje ovisi o tom novcu.

Majka se preko volje složila s time i otpratila ga do obale rijeke. Dok se on pripremao da uđe u vodu, žena je sakupila nešto granja da zapali vatru,

koju je doduše ubrzo ugasio snažan vjetar. Škrtac se isto spustio do rijeke, umotan u težak topli kaput, kako bi se uvjerio da se dječak drži njihovog dogovora.

Ujutro, nakon što je čitave noći stajao u mrzloj rijeci, mladić je izašao iz vode, obukao svoj kaput i pokucao na vrata doma onog bogatog čovjeka.

"Što želiš u ovako rano jutro?" zarežao je bogataš.

"Došao sam po svojih deset zlatnika," rekao je mladić.

Škrtac mu je bahato odvratio: "Nećeš dobiti ništa. Nisi se držao dogovora. Tvoja majka je zapalila vatru da te grije.

(nastavak sa 4. strane) **Rabbi Dovid Goldwasser: Tajni ključ**

To baš nije bilo pametno!”

Užasnut, mladić je smjesta otrčao seoskom sucu u ispričao svoju nesretnu priču. Sudac je pozvao bogataša koji je samouvjereno odgovorio na poziv, smatrajući da ima valjan razlog kojeg se neće moći pobiti.

Nakon što je saslušao obje strane, sudac je naložio svom poslužitelju da donese vode za kavu. “Uzet ćemo pauzu da zakuhamo vodu i popijemo kavu, i onda ću iznijeti svoju presudu,” objavio je sudac. Poslužitelj je, kako i treba, stavio lonac s vodom pored vatre.

Petnaest minuta kasnije voda još nije bila zakuhalo. Nestrpljivo, bogataš je počeo grditi čovjeka: “Ova se voda nikada neće zgrijati. Ako želiš da voda zakipi moraš je staviti nad vatru, a ne pored nje.”

“Tako je to?” rekao je sudac. “A ti misliš da je slabašna vatrica na pijesku zagrijala čovjeka koji je stajao do grla uronjen u ledenoj vodi čitave noći?”

“Ne samo da presuđujem da ćeš mu dati deset zlatnika koje si mu obećao, već udvostručujem tu svotu zbog muke kojoj si ga izložio,” napomenuo je sudac.

Trinaest značajki zrake

su svjetla i topline, ali njihova moć djeluje samo na onu osobu koja ih prihvaća. Nakon što je Židovski narod sagriješio sa Zlatnim teletom, činilo se da je sve izgubljeno. No ipak je Vječni obećao *Klal Jisroelu* da će “vršenje službe Trinaest značajki,” ne samo njihovo izgovaranje, uvijek uroditi blagoslovom i izbavljenjem. To je definirano u Talmudu (*Šabos 133b*): “Budite poput Njega: Kao što je

On milostiv i milosrdan, tako budite i vi milostivi i milosrdni,” ili (*Šabos 151b*), “Onome koji je milosrdan prema drugima, Nebesa iskazuju milosrde.”

Naši učenjaci pišu da obično nije dopušteno na *jom tov* iznositi molbe Vječnom, čime bi se onemogućila molitva Trinaest značajki. Objasnjava se, međutim, da mi ne tražimo Vječnog izravno za oprostjenje, već zapravo izražavamo svoje shvaćanje da čovjek *tešuvu* i pokajanje može postići ugledajući se u puteve Vječnog. ■

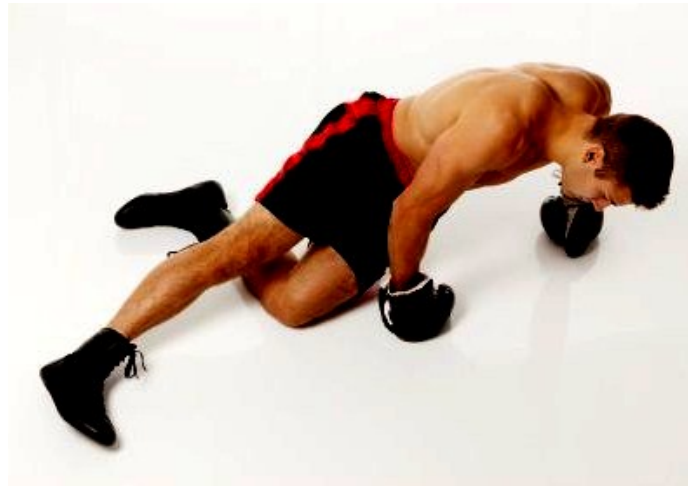
Rabbi Berel Wein:

Pouke Roš hašane

Pred nama je 5776. godina. Kao i kod svake nove godine, svakog novog početka, svakog novorođenog djeteta i pokrenutog projekta mi u nju polažemo velike nade i očekivanja. Nadamo se i molimo se za novu godinu spokojstva i mira, uspjeha i zdravlja, i našeg emocionalnog i duhovnog rasta. Većina od nas već je i prije gajila mnoge takve nade, i istini za volju, nisu baš sve nove godine ispunile naša očekivanja i nade.

No, to nas ne smije sprječiti da se nadamo kako će ova nova godina ispuniti naša velika očekivanja. Jedna od tajnih prednosti naše proslave dolaska nove godine na Roš hašanu je poklon koji dobivamo: okrećemo novu stranicu u svojoj knjizi života. Dočekujući novu godinu izjavljujemo: "Ne-ka kraju dođu nesreće prošle godine, i sada nek' započnu blagoslovi nove godine."

Sposobnost da se prebrodi prijašnje nevolje i neuspjehe, i krene dalje u životu jedan je od bitnih sastojaka Židovskog života, života koji je usmjeren ka svetosti i vječnosti.

Kralj Salomon nas uči u Izrekama: "Pravedan čovjek može pasti sedam puta, ali on ustaje!" I pravedni i manje pravedni padaju. To je stanje u kojem se ljudi nalaze - krhko, nedosljedno i nesavršeno.

Međutim, pravedna se osoba uvijek podiže i započinje s novim početkom. On ili ona odbija potonuti u potištenost stanja u kojem se našao, dok oni koji nisu pravedni na kraju više ne pokušavaju sami sebe podići iz vlastite jame očaja i grijeha. Ova snažna poruka definicije pravednosti, i njene različitosti od zla, jedna je od glavnih pouka Roš hašane i dolaska nove godine.

Druga važna pouka koju nas uči početak nove

godine je vrednovanje samog vremena. Dolazak nove godine dramatično usmjerava naše umove na razmišljanje kako vrijeme brzo prolazi. Pa kao da je bilo jučer, kada je došla nova 5775. godina! Kud su nestali njeni dani i

kako je tako brzo prošla?

Naš učitelj Moše u svojoj je molitvi, kao što je zabilježeno u Psalmima, skrušeno prokomentirao da i sam život brzo proleti. I uistinu je tako. Vrijeme je nezamjenjivi element ljudskog postojanja. Ono ima jedinstvenu i samo sebi svojstvenu vrijednost. Vrijeme je najmoćniji alat dostupan ljudima za postizanje ciljeva i samoostvarenje. Ono je isuviše dragocjeno da bi ga se namjerno potračilo.

Nije na nama da riješimo sve probleme, sredi-
mo sve situacije, ispunimo

(nastavak sa 6. strane)

Rabbi Berel Wein: Pouke Roš hašane

mo sve uzvišene ciljeve za svog života. Nemamo na raspolaganju dovoljno godina da sve to ostvarimo. Ipak rabini su nas podučili da nas to ne oslobađa naših obaveza da to nastojimo učiniti. Shvaćajući ograničenja koje nam vrijeme nameće, te koristeći se vremenom koje smo dobili za vlastiti duhovni i emocionalni napredak, za izgradnju života i društva u skladu s Torom, te za pomaganje, podršku i osnaživanje naših bližnjih Židova, mi svijetom širimo poruke koje donosi dolazak nove godine. Nova godina je pravovremeni podsjetnik na vrijednosti samog vremena.

Dolazak nove godine također nas uči i kako je sve u životu neizvjesno. Naš je suvremeni svijet proizveo široko polje stručnjaka za svaki vid postojanja na ovoj planeti. Ipak, bez obzira na to koliko nam se činilo da znamo i koliko nam jasnu budućnost zacrtali naši stručnjaci, mi stalno bivamo zavedeni događajima koji ne samo da su nepredvidivi već u mnogo slučajeva i nezamislivi.

Mi uvijek bivamo primorani da pokleknemo zbog svog oholog sveznanja i poniženi onime još nepoznatim i nepredviđenim. Nova nas godina tjera da se bavimo svojim dušama i našim Stvoriteljem. Ona priznaje, da se tako izrazim, sveprisutnu B-žju ruku koja upravlja našim osobnim i javnim životom. I opet, ona ukazuje na jednu te istu pojavu, naše nemoći, a također i naše odgovornosti. Bez B-ga čovječanstvo je osuđeno na prazninu i ništavilo. No, bez ljudskih nastojanja i ostvarenja, B-žje će djelo stvaranja ostati kao mrtvorodjenče, prazno i pusto.

Nova Godina naglašava ovo B-žansko partnerstvo između Stvoritelja i Njegovih stvorenja, između onog što je sveto i vječno, i onog što je nužno svjetovno i obično. Dok otpočinje nova godina mi, da tako kažem, predajemo svoj godišnji izvještaj o ovom partnerstvu svom vječnom partneru. Neka nova godina bude godina blagoslova za sav Izrael, pojedinačno i kolektivno.

Gmar hatima tova ■

Rabbi Kalman Packouz:

Roš hašana Je dan suda – zašto nam B-g suditi?

Život je ozbiljna stvar. Svaki postupak sa sobom nosi i posljedice. Kada nam B-g ne bi sudio, tada na ovom svijetu ne bi bilo pravde. Iz naše perspektive gledano, ako imamo osjećaj da nas se ocjenjuje, postoji veća vjerojatnost da ćemo život uzeti za ozbiljno. Tada ćemo ispraviti svoje pogreške u odnosima s

drugim ljudima, sobom samima i sa Svemogućim.

Procjenjivanje znači da je nekome stalo. Ako vam nije stalo, vi ne procjenjujete. Mi gledamo na B-žje procjenjivanje kao na snažan iskaz Njegove ljubavi i brige za to kako mi živimo svoj život. ■

Rabbi Yissocher Frand:

Jedinstvenost presude na Roš Hašana

Druga *mišna* u traktatu *Roš Hašana* uči: "Na *Roš Hašana* svi koji su došli na svijet prolaze pred Njim (da prime presudu) kao *bnei maron*" (kada se prebrajaju ovce). Međutim, Gemara tamo navodi mišljenje "Čovjeku se sudi svakodnevno" [*Roš Hašana 16a*]. Na prvi pogled, ova su dva mišljenja u suprotnosti. Očito, Suđenje se događa ili jednom godišnje ili na dnevnoj bazi. Čini se da se ova dva mišljenja međusobno isključuju.

Rav Eizele Charif pokušava pomiriti ove tvrdnje uvođenjem koncepta da u

stvarnosti postoje dvije vrste suđenja. Na početku godine čovjeku je određeno da ima određene mogućnosti, određeni status, i određene fizičke i materijalne karakteristike. Status quo za narednu godinu se određuje na *Roš Hašanu*. Međutim, ova "osnovna odrednica" može se mijenjati – na bolje ili na gore – ovisno o postupcima date osobe tijekom godine.

Međutim, kada mi pristupamo novogodišnjem sudu, ne postoji status quo. Mi ne dolazimo Svemogućem uz pretpostavku zasnovanu

na vjerojatnosti onog što je bilo (*hazaka d'm'ikara*). Mi ne ulazimo na Suđenje na *Roš Hašanu* s mišlju "do sada sam bio živ, pa ću ostati na životu i slijedeće godine; bio sam zdrav i imućan dom sada, pa će se sve tako nastaviti unedogled tijekom naredne godine". Ovo nije ispravan stav na *Roš Hašanu*.

Tijekom godine, ono što nam je dodijeljeno i naš budžet već su određeni. U budžet nam je dodijeljena određena suma novca, i zdravlja, i uspjeha u našim poslovnim aktivnostima i mi nastavljamo

trošiti od tog određenog budžeta, iako se taj budžet može povećati ili smanjiti u sklopu parametara "Čovjeku se sudi svakodnevno". Međutim, kada dođe suđenje za novu godinu na *Roš Hašanu*, nema ničega što je unaprijed zadato.

Rav Pam jednom je rekao komentar na Molitve pokajnice koje govorimo u *Selihos* prije i tijekom *Jomim noraim* (Strašnih dana): "Kao siromasi i prosjaci mi dolazimo pred Tebe, kucajući na Tvoja vrata." Ovo se može jednostavno rastumačiti da smo mi siromasi jer nemamo dovoljno dobrih djela u našu korist. Međutim, Rav Pam kaže da se ovo treba tumačiti doslovno – kada se pojavimo pred Svemogućim na *Roš Hašanu* mi smo bez novčića. Što to znači da smo bez novčića? Ja imam novaca na banci, imam dionice, imam kuću i imam ostalu imovinu! Što to znači, "Ja sam siromah"?

Rav Pam objašnjava da to znači da ništa nije una-

(nastavak sa 8. strane) **Rabbi Vissocher Frand: Jedinственost presude na Roš Hašana**

prijed predodređeno. Mi počinjemo iznova. Nema nikakvih "hazaka". "Do sada ste bili zdravi, no danas se donosi nova presuda u vezi toga što će se događati danas i u narednoj godini." "Do sada ste bili uspješni. Danas se izriče nova Presuda."

Razlog zbog kojeg mi ne drhtimo pred Jom HaDin je to što nam je vrlo teško uistinu povjerovati u tu ideju. Ako netko ima 50 godina, on zaključuje da je već prolazio kroz sve i stvari su uvijek ostajale relativno stabilne. On pretpostavlja: "Vidi, upravo sam bio na liječničkom pregledu i doktor mi je rekao da sam sasvim dobro." "Svojim poslom ili profesijom se bavim već 30 godina; neku godinu mi ide malo bolje, a neku malo slabije, no uvijek sam imao stalan prihod. Kako to misliš da možda neću imati *parnasa* slijedeće godine?" Skloni smo pretpostaviti da na Dan Suda dolazimo sa čvrstim status quo u našu korist. To nije točno. Vrlo nam je teško usvojiti ovaj koncept no status quo nije zagaraniran.

Ako razmišljamo o stvarima koje smo vidjeli i čuli tijekom protekle godine, postat će nam apsolutno jasno kako se život u trenutku može promijeniti. Ljudi budu odneseni prirodnom nepogodama, kada ih iznenada napusti sreća, neočekivanim dijagnozama, i nepredvidivim političkim promjenama. Te iznenaadne promjene vlastitog zdravlja ili sreće ili statusa najšokantnije su stvari koje se mogu nekome dogoditi. Jučer je sve bilo predivno. Preko noći stvari se mogu toliko promijeniti da osoba više nije u stanju funkcionirati. No, takve se stvari uistinu događaju. To je Dan Suda na Roš Hašana. Ne može se pretpostaviti status quo. Ne možemo se uljuljkati u lažni osjećaj sigurnosti da pošto smo bili zdravi, dovoljno imućni i mudri do sada, da će se vjerojatno sve tako i nastaviti.

Na Roš Hašana otpadaju sve oklade. Poput siromaha, bez novčića, mi kucamo na Tvoja vrata. To je zbilja. Zbog toga je *Din* na Roš Hašana toliko strašan i jeziv. ■

Ozer Bergman:

Ponosan na to što sam Židov

Na pragu smo Roš hašana, dana suda na kojem nas se pažljivo preispituje, procjenjuje, i zatim upisuje za dobru godinu (nadajmo se), i sve to u manje vremena nego što je trebalo da pročitate ovu rečenicu.

Roš hašana traje dva dana ne zato što B-gu treba toliko vremena da odgonetne što da učini za vas ili zato što je toliko vremena potrebno nekim ljudima da dovrše iznošenje svoje liste želja i molbi. Ona traje toliko dugo da vam dade vremena da dobro razmislite: Što trebam promijeniti i kako ću to učiniti? Mnogi ljudi misle da u vrijeme Roš hašana postoji korelacija između toga koliko su bili dobri (ili obećali da će biti) i s koliko će ih dobara B-g obasuti.

Ovdje se ne radi o tome. Blagostanje se često dodjeljuju zlikovcima, ali se uskraćuje *cadikim*. Kada bi posljedice ponašanja čovjeka bile očite, ne bi bilo slobodne volje i Stvaranje ne bi poslužilo svojoj svrsi. Ali, skrećem s teme.

Svi mi moramo poboljšati svoje ponašanje, govor i stavove. Trebali bismo produbiti našu vjeru i povjerenje u B-ga, našu vjeru u sve što je *kadoš* (sveto) i druge naše religijske osjećaje. Ali to su umnogome samo simptomi. Da bismo ostvarili dugotrajnu *tešuvu* (povratak B-gu), moramo dokučiti što nedostaje u temelju

stvari.

U nekom povijesnom trenutku, B-g je predvidio da će biti neizmjenno ponosan na Židovski narod. Predvidio je da će biti neizmjenno ponosan na svakog pojedinog Židova, uključujući vas, dragi Židovski čitatelji. On je također predvidio da će biti neizmjenno ponosan na svaki vaš djelić, svakog dana. Sav taj predviđeni B-žji ponos na Židove temelj je Stvaranja. Temelj, korijen, problema je da je B-g to naslutio, ali mi nismo!

Kad napravimo inventuru svog života, vidimo što treba ispraviti: pričanje u *šulu*, konzumiranje hrane koja nije košer, traćenje vrijeme, plaćanje kamata na kredit, nepoštivanje svojih roditelja i još mnogo toga drugoga. Stoga pokušavamo pronaći strategije da svoja usta držimo zatvorenima, da budemo manje rastreseni i više učinkoviti, itd. Međutim, korijen našeg neuspjeha u pogledu Ži-

dovstva je to što nismo svjesni da se B-g toliko jako želi ponositi nama koje je stvorio na svijetu - i nastavlja nas stvarati!

Naša svjesnost o tome raste kada postavljamo pitanja poput: "Da li svađa s mojim bračnim partnerom ili susjedima potiče da B-g bude ponosan na mene?" "Je li moja nemarnost u držanju šabata i proučavanju Tore ponos koji je predvidio?" Razmišljanje o tome da li vaše ponašanje ili stav čine B-ga ponosnim na vas ili ne, samo po sebi čini B-ga ponosnim!

Ali to nije sve. Budući da je B-g ponosan na Židovski narod, danas postoji! Sjeverna Amerika, Južna Amerika i Azija, galaksije i sve što oni sadržavaju, sve postoji.

Zbog B-žjeg ponosa na ponašanje nekog Židova danas postoji djelić današnjice.

Zahvaljujući B-žjem ponosu na drugog Židova, blagi povjetarac će pu-

hnuti negdje u Zemlji Izrael. Jeste li to shvatili? Zbog B-žjeg ponosa na vas danas, sada postoji neki aspekt stvaranja. A zbog ponosa sutra neki će aspekti postojati sutra.

Evo još dobrih vijesti. Budući da djelić stvaranja postoji zahvaljujući Židovskom ponosu koji vi ostvarujete, B-g "ostvaruje" vas. Budući da On želi biti ponosan, On vas želi blagosloviti zdravljem i blagostanjem danas, sutra i tijekom cijele godine. Zato ispravite temelj, korijen i izazovite ponos, tada će vaši zahtjevi biti opravdani.

Reb Noson budi kod nas svijest o jednom temeljnom pitanju. Sav B-žji latentni ponos na nas Židove, kao nacije i kao pojedinaca, ovisi o *šalomu* (miru). *Šalom* započinje s *cedakom* (dobrotvornim davanjem), što uključuje davanje milostinje, posuđivanje novca bez kamata, vršenje usluga drugima, pošteno, časno i pristojno poslovanje, te spremnost na odricanje od naplate nečijeg duga da bi se očuvao mir.

Tikatevu v'teihatemu altera haim tovim u'l'šalom b'sifran šel cadikim!

Neka bi vi i vaši dragi bili odmah upisani i zapečaćeni za dobar život i mir u Knjigu Cadikim! ■

Prevela Tamar Buchwald

Rabbi Shaul Rosenblatt:

Zašto ne odete u prljavom vremenu mirovnu i upotrijebite svoje vrijeme za nešto što ima više smisla?

Jednom prilikom sam razgovarao s jednim vrlo uspješnim poslovnim čovjekom. Rekao sam da kada bi rasprodao svoju imovinu čak i upola stvarne vrijednosti, mogao bi dobiti gotovo milijardu funti, te bi uz 0.5% kamate, mogao garantirano zarađivati 4-5 milijuna funti godišnje. Ja ne bih mogao potrošiti taj novac u godinu dana čak i kad bih se potrudio. Pa zašto on onda ostaje u biznisu?!

Znao sam odgovor prije nego li mi ga je rekao, ali toliko mi je neprijatan da sam morao pitati, čisto za slučaj da nisam bio u pravu. Razmislite na trenutak, što biste vi rekli kako je glasio odgovor?

Odgovor je bio, sasvim jednostavno, da kada bi prodao svoj biznis, ne bi se imao čime baviti.

Sada razmislite o tome na trenutak. Ne bi se imao čime baviti.....

Ustaje rano ujutro, odlazi u ured, koristi svoj um, svoju energiju, svoju strastvenost, svoj trud, svoje vrijeme, svoje mogućnosti za što? Da može

zaraditi novac? On već ima novaca. Da bi bio uspješan? On već jest uspješan. Ne. On čini sve to jer inače ne bi imao ništa za raditi.

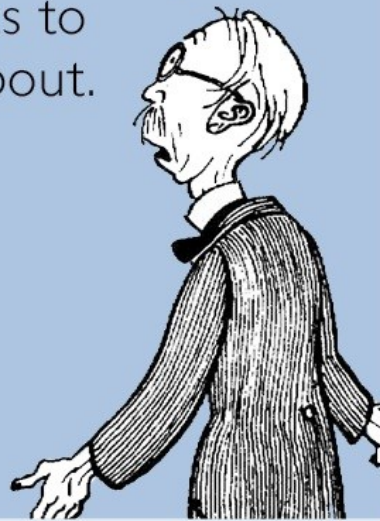
Nema li ljepote koju treba doživjeti u svakom kutku ove prostrane planete? Nema li predivnih ideja kojima treba podučiti djecu, unuke, bilo koga

vrijeme zarađivanje novca ili igranje golfa (ili bridža) onda kada više niste u stanju udariti lopticu)?

Roš hašana je prema Židovskom kalendaru, Dan Suda. Više nego li je to vrijeme da nam B-g sudi, to je vrijeme da prosudimo sami sebe. Što želimo od naredne godine? Svakako da možemo više od toga da živimo da bismo radili kao 'uspješni' ljudi. Svakako da u svijetu kakav je naš ima toliko mnogo toga što možemo učiniti a da ima smisla. Pa zašto onda trošiti toliko svog vremena na ono što nema smisla?

Predlažem vam da za ovu *Roš hašanu* odlučite da u nadolazećoj godini provedete više vremena s obitelji, više vremena u davanju drugima, više vremena u stjecanju mudrosti, više vremena na duhovne težnje. To su stvari koje su važne u životu. Nemojte ih potisnuti u stranu kako biste radili stvari koje, ako ćemo biti okrutno iskreni, samo popunjavaju prazninu između rođenja i smrti. ■

May the Jewish New Year bring you many joyful events to complain about.

Neka vam židovska nova godina donese mnogo radosnih događaja na koje ćete moći prigovarati

Kakva je to vrsta života? Da li je naš svijet doista toliko lišen smisla?

Zar nema gladi i bolesti protiv kojih se treba boriti u Africi, prašuma za spasiti u Južnoj Americi i siromašnih ljudi kojima treba pomoći širom svijeta? Zar nema ogromnih zaliha mudrosti koje treba objelodaniti i istražiti?

tko hoće poslušati? Zar ne postoji oko nas čitavo čovječanstvo pojedinaca koje treba voljeti i cijeniti – da ne govorimo o onima koji su nam najbliži i najdraži?

Zar stvarno nema ničega za njega čime bi se mogao baviti? Da li uistinu živimo u tako ispraznom svijetu da je jedini način na koji možemo provesti svoj

Rabbi Shaul Youdkevitch, Live Kabbalah:

ZOHAR: ROŠ HAŠANA

Roš hašana prema tradiciji

Roš hašana se slavi prva dva dana hebrejskog mjeseca *tišreja* (Vaga), i prema hebrejskom kalendaru označava početak godine. Roš hašana i dani koji slijede sve do Jom kipura okončavaju period koji započinje početkom mjeseca *elula* (Djevica), u kojem ljudi prolaze kroz samopreispitivanje i traže oprost za svoja djela počinjena tijekom prethodne godine. Prema Židovskoj tradiciji, na ovaj dan Stvoritelj sudi svim ljudima za sva njihova djela i odlučuje o svemu što će im se dogoditi u narednih godinu dana, i zbog toga je dobio ime: "Dan suda".

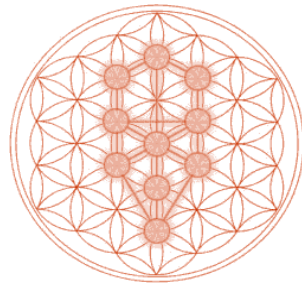
Roš hašana se spominje u Bibliji u Levitskom zakoniku 23,23-25:

"I reče Vječni Mojsiju: "Govori djeci Izraelovoj i reci im: 'Sedmoga mjeseca, prvoga dana u mjesecu, neka vam bude sveti odmor, spomen proglašen glasom trube, sveti saziv. Nećete raditi nikakvog težačkog posla; a prinijet ćeš žrtvu paljenicu Vječnome."

Mudraci, blagoslovljena bila uspomena na njih, na izraz "*Teru'a spomena*" gledali su kao na naredbu da se puše u *šofar* (rog ovna) da bi se probudilo i osvijestilo ljude da naprave pokajanje. Odavde je Roš hašana dobila svoje drugo ime - "*Dan Teru'e* (puhanja u šofar)".

Običaj je u večeri Roš hašane imati obrok i jesti hranu koja je simbolična

za narednu godinu i želje vezane uz nju, izražene u posebnim blagoslovima koje koristimo da blagoslovimo tu hranu. Na primjer, običaj je da se jede glava ribe ili janjeta (i blagoslovi se da budemo glava, a ne rep), jabuka s medom (i blagoslovi se da nam godina bude dobra i slatka), šipak (i blagoslovi se da naših zasluga bude obilje poput broja sjemenki nara), cikla (i blagoslovi se da nestane naših neprijatelja) i tako dalje.

Roš hašana prema kabali

Hebrejski kalendar je duhovni kalendar koji se temelji na mudrosti Biblije. Drevni mudraci koji su dovršili kalendar bili su slavni kabalisti prema kojima svaki praznik predstavlja vrata u vremenu koja nam omogućuju ulazak u višu dimenziju, i iz kojih možemo crpiti blagostanje i blagoslove, te poboljšati našu stvarnost.

Roš hašana se također zove "Dan suda", stoga je važno razumjeti unutar-nje značenje tog pojma. "Sud" ili "presuda" znači zaustavljanje ili zadržku, no to se može razumjeti u oba smjera. On može biti blokiranje i prekidanje, na

primjer, negativni anđeli koje smo stvorili svojim postupcima, riječima i mislima, postali su naši tužioc i tijekom cijele godine, te sprečavaju da dobro ispuni naše živote. Ili on može biti pozitivan sud, na primjer: kada dolazimo do razine duhovne svijesti, što znači da smo naučili odgoditi, zaustaviti, blokirati i poništiti negativne osjećaje, sebičnost i nedostatak osjetljivosti u sebi, te da smo ih pretvorili u pozitivnu energiju. Bez sile donošenja presude nećemo biti u stanju napredovati i poboljšavati se.

Prema mudrosti kabale, Stvoritelj je beskonačan iedino što On želi je dobrobit za njegova živa bića. Budućnost svih ljudi ne određuje nebeski sud, već svemir funkcioniра po principu uzroka i posljedice. To znači: pozitivno djelovanje će stvoriti pozitivne posljedice i obratno. Prema tome ljudi imaju moć da unište ili da izgrade, da privuku svjetlo i blagostanje u svoj život ili da ostanu u mraku.

Na početku nove godine svaka osoba od izvora stvaranja dobiva beskrajno blagostanje i obilje za narednu godinu. Nagovještaj toga možemo naći u riječi "*Berešit*" (U početku ... Postanak 1,1) prvoj riječi u Knjizi Postanka, koja se sastoji od istih slova kao riječi "prvi dana *tišreja*" (*alef betišrej* - hebrejski datum Roš hašane). Zohar objašnjava da

se na ovaj dan svijet vraća u prvobitno stanje u kakvom je bio na dan stvaranja. To je radi toga da bi nam se da prilika da sebe obnovimo i osvježimo. To je na neki način slično prirodnom cikličkom obnavljanju i promjenama godišnjih doba.

Da bismo mogli izvući svo blagostanje za narednu godinu i dovesti svjetlo u naše živote, mi trebamo napraviti neki prostor za to i ukloniti tamu iznutra. Ova tama se naziva Satanom. Prema kabali, svaka osoba nosi mnoštvo "negativnih anđela" koje je stvorila negativnim djelima i mislima. Ti anđeli koje smo sami stvorili su Satan (*satan* je hebrejska, biblijska, riječ koja znači "onaj koji smeta"), koji sprečava i zadržava blagostanje da ne uđe u naše živote. Budući da smo ga mi sami stvorili, samo mi imamo mogućnost da ga poništimo i odstranimo. Pripreme za Roš hašanu, molitve za taj blagdan i puhanje u šofar imaju svrhu da uklone Satana iz naših života.

Pripreme za Roš hašanu

Tešuva - značenje tog pojma je vraćanje natrag, što znači vratiti se sebi. Duša čovjeka je iskra Stvoritelja; stoga je ona dobra u svojoj suštini. Zato, jedino što mi moramo učiniti je da se vratimo svom "stvarnom ja" koje je u nama. To će Svjetlosti Stvoritelja omogućiti da nas ispuni svim svojim sjajem tijekom da-

(nastavak sa 12. strane) **Rabbi Shaul Youdkevitch: Roš hašana**

na Roš hašane. Drugo objašnjenje prema kabali je da naše negativne misli i postupci u našim životima stvaraju loše anđele, anđele tame. *Tešuva* je meditativna tehnika vraćanja u vremenu (*šiva*) do onih neugodnih trenutaka u kojima su stvoreni ti anđeli, ponovnog puštanja našeg filma i korištenjem mentalnog postupka "izrezivanja" i "zamjene" mračnih trenutaka s onim svijetlima. Čišćenjem duše i mijenjanjem naše naravi i temperamenta mi uklanjamo te mračne anđele iz našeg života oduzimajući im moć kojom smo ih nahranili u trenutku njihova nastanka. Ovaj proces nas osposobljava da dođemo do točke ispravljanja naše duše i dovedemo je do potpunosti (*tikun*).

Oprost (*seliha*) - hebrejka slova *sameh, lamed, het* imaju numeričku vrijednost 98, koja ima vrijednost kao i riječi *Ca* (čist, pročišćen). Stoga nam opraštanje omogućuje da čistimo i pročistimo dušu, i da se oslobodimo iz okova mržnje i ljubomore.

Blagdanski rituali (micvot - alati)

Molitva - Riječi molitve za blagdan napisali su kabalisti davnih naraštaja. Ove drevne molitve imaju moć da podignu našu svijest u više sfere gdje se možemo povezati sa silama koje će nam pomoći da poboljšamo, čistimo i proočistimo našu sudbinu od sveg zla.

Šofar - U Zoharu, Levitski zakonik, redak 67, zapisano je da je Stvoritelj rekao Izraelcima da se ne boje

jer On stoji na ulazu ... i traži ih da mu daju snagu, a čime? Šofarom.

Šofar je instrument napravljen od Jichakovog ovna. Na dan Roš hašane Jichaka je njegov otac stavio na žrtvenik. Jichaka, za kojega se smatra da je on božanska kola Sefire

haru:

Sjedili su rabin Elazar i rabin Aba. Rabin Elazar je rekao, ja sam vidio da je moj otac, na dan Roš hašane (hebrejske Nove godine) i na Jom kipur, odbijao slušati molitvu čovjeka, osim ako s njim prethodno nije proveo tri

spona. Obred se odvija u prisutnosti trojice muškaraca, koji služe kao sud, a tekst se čita pred njima najavljujući poništenje zavjeta.

Posebna jela za praznik

Na Roš hašanu postoje

Gevura (lijeva kolona, želja za primanjem i presudom), vezao je Abraham, kola Sefire Heseda - bezuvjetne ljubavi i davanja. Vezivanje Jichaka simbolizira osobu koja uzima sudbinu u svoje ruke, žrtvuje svoju presudu i veže ju koristeći ljubav i dijeljenje, postupak koji omogućuje otvaranje života blagostanju, blaženstvu i sreći. Puhanje *šofara* ima moć, kada znamo prave meditacije, vezivanja presude i uklanjanja iste od nas. Naravno, postoji potreba za povezivanjem *tešuve* i oprosta uz čin puhanja šofara, kao nužan uvjet za uspjeh.

O molitvi i puhanju u *šofar* zapisano je u Zo-

dana da ga očisti. Kao što je rabin Šimon znao reći, molitvom čovjeka kojeg sam očistio, svijet je okajan. Još je stroži bio kod puhanja u *šofar*, jer on nije prihvaćao puhanje u *šofar* čovjeka koji nije znao puhati u skladu s meditacijom o tajnom značenju puhanja. (Zohar, Vajikra, stih 302).

Poništenje zavjeta

Obred se obično radi zadnjeg dana u godini prije početka praznika. Prema kabali, obećanja, zavjeti koje je čovjek dao a nije ih ispunio mogu zapriječiti njegov duhovni rast i blokirati povezivanja njegove duše sa svjetlom Stvoritelja. Ovaj obred bi nas trebao osloboditi tih

običaji da se jede određenu hranu ili jela u dvije noći blagdana, na početku prazničkog obroka. Ova se hrana naziva "znakovima", a tu su i posebni blagoslovi prije svake od njih, da bismo zaželjeli sebi dobru godinu.

Tašlih

Običaj je u popodnevним satima prvog dana praznika otići na rijeku, na obalu mora ili bilo koje drugo mjesto na kojem ima vode i kazati molitvu "*Tašlih*". Prema kabali svrha je ovog običaja da se izbace negativne sile koje smo nakupili. ■

Prevela Tamar Buchwald

Noam Zion:

Seder Roš Hašane: Simbolička hrana i novogodišnje želje

Večernji obrok za Roš Hašanu može uključivati i drevni običaj da se jede simbolička hrana, jedan mini-Seder, ako želite. Obitelji će okusiti (ili barem to imati kao želju za Novu godinu) raznoliku hranu čiji nas naziv, oblik ili boje podsjećaju na naše najveće želje za Novu godinu.

Taj je običaj vezan za početak godine – doba u kojem se nada miješa sa zabrinutošću. Veliki blagdani - Dani strahopočitavanja (*Jamim noraim*) - dani su presude - "Tko će živjeti a tko umrijeti? Tko će se obogatiti a tko će pasti u siromaštvo Ali oni su također i *dobri dani* (Yon- tof - Jom Tov) za raskošnu proslavu za stolom, kad kupujemo novu odjeću za cijelu obitelj da je nose na Roš Hašane.

Od vremena Talmuda hrana na blagdanskome stolu se transformirala u

neformalne simbole naših novogodišnjih želja. Najpoznatije su jabuke umočene u med, koje simboliziraju slatku godinu. Ipak, čak nam i najobičnije povrće, sezonsko voće i razne namirnice daju priliku da odagnamo svoje strahove i izrazimo naše najdublje nade, kao i priliku da se poigramo riječima vezi njihovih imena na bilo kojem lokalnom jeziku.

U med se obično umače hala - koja je obično okruglog oblika poput u s p i n j u ć e g kružnog stubišta (da se prisjetimo kako se ljudi penju ili spuštaju po ljestvama B-gom određene sudbine). Okrugli kruh također predstavlja i kruženje vremena.

Postoje i drugi blagdanski motivi, kao što je okruživanje hale vijencem od cvijeća ili drugim dekoracijama da bi se podsjetili krunidbe B-žanskog Kralja na Roš Hašanu. Nakon izricanja blagoslova nad kruhom, *hamoci*, svi zažele jedan drugom: Neka bi bila B-žja volja da se za nas obnovi dobra i slatka godina.

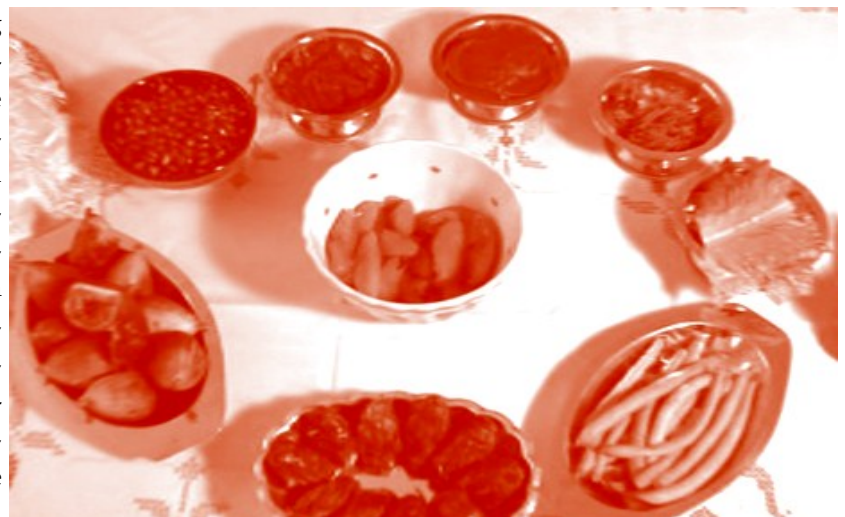
Umakanje kruha prilikom svakog objeda često se nastavlja od Roš Hašane sve do kraja Sukota. Židovske žene iz Poljske i južne Rusije običavaju postavljati med u četiri ugla kuće za sreću. (Danas bi slatkiši mogli poslužiti u tu svrhu).

Neke obitelji kupuju posebno voće ili povrće, upravo ono kojem je sada sezona, ono koje se nije jelo najmanje godinu dana, i blagoslove ga druge noći Roš Hašane. Ovaj

običaj također može biti vezan za Seder Roš Hašane, no on ima značaj i za židovski zakon. Jer nije jasno na temelju čega mi kažemo *Šehihjanu* - blagoslov koji je rezerviran za novu hranu ili predmet ili početak novog blagdana - baš na drugu noć Roš Hašane. Dodavanjem novog voća, svatko ima nepobitan razlog za kazivanje *Šehihjanu* baš na drugu noć.

Seder za Roš Hašanu pronalazi svoje najraniji pisani izvor u osebujnom meniju čije simboličko značenje nije otkriveno:

Za dobro znamenje na Roš Hašanu svatko bi trebao uvesti naviku da jede tikve [kao npr. bundeve], grahorice [kao što su npr. mahune], špinat i datulje." (*Talmud TB Keritot 6a*) ■

Rabbi Kalman Packouz:

Roš hašana – priručnik za preživljavanje

Sušтина Roš hašane je odati priznanje da je B-g Kralj – Stvoritelj, Onaj koji održava sve na životu i nadgleda svijet. Naš cilj je obnoviti svoj odnos sa Svemogućim. Svatko od nas mora napraviti inventuru svog života sa samim sobom i sa Svemogućim. Za što mi živimo? Vode li nas naši postupci prema ciljevima koje smo si postavili ili nas udaljavaju od njih? Što možemo učiniti bolje? Zbog kojeg cilja bi bilo vrednije živjeti? Ako ne uspijevate odrediti za što bi bilo vrijedno živjeti, onda si postavite pitanje: „Za što bih dao život, za što bih umro?“ I tada, umjesto da umrete za to, živite za to!

Roš hašana se naziva Danom suda. Danom na koji se izriče naša presuda za narednu godinu – život ili smrt, bogatstvo ili siromaštvo, bolest ili zdravlje. Presuda se zapečaćuje na Jom Kipur. Moja nada je da će vam misli u nastavku pomoći da unaprijediti svoje iskustvo i postignuće na Roš hašanu. ■

Kako preživjeti službu u Sinagogi – ili kako da moje vrijeme provedeno u Sinagogi ima više smisla

- Pet minuta molitve s razumijevanjem, osjećajem i osobnom povezanošću s riječima i njihovom važnošću znače više od pet sati molitve samo usnama.
- "Neispunjena očekivanja vode u frustraciju nametnutu samom sebi." Stoga, nemojte očekivati da vas "dirne" svaka molitva ili da budete koncentrirani tijekom cijele službe.
- Pratite prijevod u moitveniku tijekom molitve i polagano razmišljajte o tome što se govori i ne dajte da vas smeta ako zaostanete iza predmolitelja. Ukoliko se to dogodi, pogledajte kod susjeda gdje se trebate nalaziti, ili će netko glasno reći stranicu na kojoj se sada moli, pa se priključite.
- Ako vas neki dio ili rečenica potakne – zadržite se na njemu malo. Ponovite nekoliko puta te riječi – tiho, a opet dovoljno glasno da sami sebe čujete. Dozvolite si da vas te riječi ganu. Osjetite ih. A ako ste doista hrabri, onda zaklopite oči i ponavljajte te riječi neko vrijeme.
- Ne ide vam hebrejski? Ne brinite, B-g razumije bilo koji jezik kojim možete govoriti. I poput brižnog roditelja, B-g će shvatiti što se nalazi u vašem srcu čak iako to ne možete na pravi način izraziti.
- Dok sjedite u svojoj Sinagogi na Roš hašanu i Jom Kipur, s vama su sjedinjeni milioni Židova po sinagogama širom svijeta. ■

Nekoliko pitanja o kojima možete razmišljati u Sinagogi ili o njima raspravljati tijekom objeda za Roš hašanu

- Kada najviše osjećam da moj život ima smisla?
- Kako često pokazujem svoje osjećaje onima koji mi najviše znače?
- Imam li ideale za koje sam spreman umrijeti?
- Kada bih mogao ponovo proživjeti svoj život, da li bih u njemu išta promijenio?
- Što bi mi, od svega na svijetu, donijelo najviše zadovoljstva?
- Koja su moja tri najznačajnija postignuća od prošle Roš hašane?
- Koje su tri najveće pogreške koje sam napravio od prošle Roš hašane?
- Koji ću projekt ili cilj, ako ga ne ostvarim, najviše žaliti slijedeće Roš hašane?
- Kada bih znao da ću sigurno uspjeti, što bih odlučio postići u svom životu?
- Koja su moja tri glavna cilja u životu? Što činim kako bih ih ostvario? Koje praktične korake mogu poduzeti u slijedeća dva mjeseca prema ostvarenju tih ciljeva?
- Kada bih svojoj djeci mogao dati samo tri savjeta, koja tri bi to bila?
- Koja je najvažnija odluka koju moram donijeti ove godine?
- Koju sam važnu odluku izbjegao donijeti prošle godine?
- Što mi je od onoga što sam učinio prošle godine dalo najsnažniji osjećaj samopoštovanja?
- Kada se osjećam B-gu najbliže?
- Imam li predodžbu o tome gdje bih želio biti jednu, tri i pet godina od sada?
- Koje su mi osobe u mom životu najvažnije? Jesu li odnosi s njima tijekom prošle godine postali bliskiji i produbljeniji ili je došlo do stagnacije osjećaja i udaljevanja? Što mogu učiniti da unaprijedim te odnose tijekom ove godine?
- Kada bih mogao promijeniti samo jednu stvar u vezi sebe samoga, koja bi to stvar bila?
- Kada bih mogao promijeniti jednu stvar u vezi svog duhovnog života, što bi to bilo? ■

"Hanina molitva naglašava da je sreća u životu promjenjiva. B-g čini neke ljude siromašnima, a druge bogatima. On ponižava uznosite i ponizne uzvisuje. Sreća se stalno mijenja."

Haftara za Roš hašanu

(1. Samuelova 1,1-2:10)

"I Elkana s cijelim kućanstvom ode gore (u Šilo) prinijeti godišnju žrtvu i zakleti se B-gu. Ali Hana ne krene, nego reče svome mužu: '(Ostat ću kod kuće) sve dok dječaka ne odbijem od prsiju, a onda ću ga ponijeti.'"

Hana je imala tri izbora:

- Povesti Samuela sa sobom u Šilo i zaposliti slugu i dadilje da paze na njega, te osigurati da putovanje ne naš-

kodi njegovu zdravlju.

- Ostaviti Samuela kod kuće s pouzdanom dadiljom i krenuti s mužem Šilo.
- Ostati kod kuće i sama se brinuti za dijete. Hana je odabrala upravo tu mogućnost unatoč bogatoj duhovnoj nagradi koju bi putovanje u Šilo donijelo nekome tko je, na kraju krajeva, proročica.

Ima žena koje nastoje prevladati osjećaj infe-

riornosti i pokazati da su jednake muškarcima: da su u stanju nositi se s poslom, napustiti kuću rano ujutro i vratiti se navečer iscrpljene, čak se i pridružiti minjanu i biti pozvane na Toru. Takve bi žene trebale uzeti k srcu Haninu izjavu:

"(Ostat ću kod kuće) sve dok dječaka ne odbijem od prsiju, a onda ću ga ponijeti!" ■

Prevela: Dolores Bettini

Rabbi Yissocher Frand:

Misli za Erev Roš hašanu

Pripovijest o Hani sadrži pouku toliko vitalnu i vezanu uz glavnu poruku Roš hašane, da ne samo da je čitamo u Haftari na prvi dan Roš hašane, već je i cijela molitva Musaf oformljena oko devet spominjanja B-žjeg imena u Haninoj molitvi. Što je toliko važno u tom događaju da glavnu molitvu Roš hašane zasnivamo na Haninoj molitvi?

Analiziramo li Haninu molitvu otkrit ćemo da ona naglašava da je u životu sreća promjenjiva. Hana

nam kaže: *"...dok neplodna rađa sedmoro djece, ona s mnogo djece ostaje bez njih (2:5)"*.

Ona govori o sebi, kako je nekada bila neplodna, a druga je žena njenog muža, Pnina, imala mnogo djece. Ali Hana sada ima sedmoro djece, i svaki puta kada bi joj se rodilo dijete, Pnina bi izgubila jedno.

B-g čini neke ljude siromašnima, a druge bogatima. On ponižava uznosite i ponizne

uzvisuje. Sreća se stalno mijenja.

Hana nas upozorava i kaže (2:3): *"Al Tarbu t' dabru gevoha gevoha..."* [Vi koji ste moćni – ne govorite bahato] *"...Kešes Giborim hatim, v'nihsalim ozru hajil"* [Jer možete pasti a nemoćni će biti opasani snagom] (2:4)".

Ovo je Hanina poruka Židovskom narodu na Roš hašanu: Život je toliko nestalan. Bлага su toliko krhka. Roš hašana je nevjerovatno zastrašujući dan! ■

Iz tiska

BLAGDANI

Roš Hašana - jevrejska Nova godina

Furaj.ba

Roš Hašana (ראש השנה) je jevrejska Nova godina i na hebrejskom jeziku ovaj izraz znači „glava godine“. Ovaj praznik se u tradicionalnom jevrejstvu slavi prvog i drugog tišrija (septembar – oktobar).

Židovska Nova godina ili Roš hašana je jedna od četiri židovske nove godine, koja se, prema vjerovanju, obilježava na šesti dan stvaranja svijeta. Traje dva dana i obilježava početak desetodnevnog razdoblja molitve koji se naziva „deset dana kajanja“, koje kulminira postom na Jom kipur - Dan pomirenja, najvažniji i najtužniji dan židovskog

kalendara, kada se Židovi prisjećaju svojih pokojnika.

Roš hašana je vrijeme suđenja za učinjeno tokom godine što je prošla, i dan Božje odluke o životu ljudi tokom sljedeće godine. Bog, sudac ljudskih života otvara na novogodišnji dan tri knjige; jednu za posve pravedne, jednu za posve zle i jednu za one koji su istodobno dobri i zli, poput većine ljudi. Zato se blagdani čestita "Lešana tova tikatevi"! Budi upisan za dobru godinu!

U Bibliji je ovaj dan označen kao dan okupljanja i duvanja u trube, a slavljenje ovog praznika kao početka Nove godine ima svoje porijeklo u Talmudu jer je tamo ovaj dan smatran za praznik rađanja svijeta. Za razliku od običaja drugih naroda, kod Jevreja se ovaj praznik obilježava ozbiljno, uz prisjećanje na grijeh i pokajanje. Puše se u šofar (ovnov rog) čiji zvuci, koji podsećaju na plač, treba da pozovu na pokaja-

nje. Puhanje u šofar označava i jedinstvo židovskog naroda.

Tokom prvog dana ovog praznika, vjernici odlaze na rijeku gdje ima ribe. Govore se molitve, a u vodu se bacaju mrve hljeba što simboliše odbacivanje grijeha.

Prva dva dana blagdana zabranjen je svaki rad, osim pripreme hrane. Oblači se svečano, a poželjna je bijela odjeća, te se odlazi u sinagogu moliti slihes, oprosnice, koje se mole svih 10 dana do Jom Kipura.

Roditelji blagoslivlju djecu, a majka pali svijeće uz blagdanski blagoslov, ako je blagdan na Šabat, tada se svijeće ne pale. Uz blagoslov Šeheljenu, započinje se s večerom. Većina Židova početak će novu godinu tradicionalnim svečanim večerama, tokom kojih se jedu riba, ali i meso i mesne supe, razna slatka jela a obavezno se jabuka umače u med, što je simbol nade u slatku godinu. Na stolu su još hurme, pečena bundeva, poriluk, špinat, morganj te riblja ili janjeća glava. ■

IZ BEOGRADA

Večeras počinje Roš Hašana - jevrejska Nova godina

Blic

Jevreji večeras počinju sa obeležavanjem Roš Hašana - jevrejske Nove godine. "Roš Hašana, u prevodu 'glava godine', jevrejska je Nova godine, a počinje prvog dana meseca Tišri, što je po Gregorijanskom kalendaru obično u septembru", rekla je Tanjugu Iva Rajević iz Jevrejske opštine Beograd.

Ona je navela da Roš Hašana traje dva dana, a da počinje uveče jer je jevrejski kalendar

lunarni, odnosno, dan počinje uveče i uveče se završava.

Prema njenim rečima, Roš Hašana se obeležava u sinagogi, molitvama u pokajanju.

"U jevrejskoj tradiciji, Roš Hašana nije vreme veselih proslava već pokušavamo da vidimo šta smo prošle godine loše uradili da bi to mogli da popravimo i da budemo bolji u Novoj godini", rekla je Rajević.

Kako je objasnila, Nova godina računa se od postanka samog sveta, a Roš Hašana simbolizuje nastanak sveta po Tori.

Tokom praznika jedu se jabuke i med koji simbolizuju slatku Novu godinu, kaže Rajević i dodaje

da se praznika čestita pozdravom "Šana tova", što znači dobru godinu vam želim, ili "Šana tova ve metuka" - dobru i slatku godinu vam želim. Roš Hašana tradicionalno predstavlja jedno od četiri

"označavanja nove godine" koja su određivala različite godine u različite svrhe i nova godina je za ljude, životinje i pravne poslove, ali i dan koji određuje početak računanja kalendarske godine. ■